

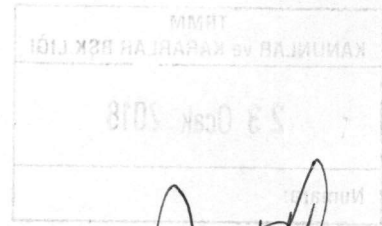
T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

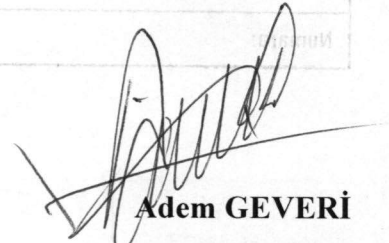
Sayı : 6561
Tarih : 23.01.2018

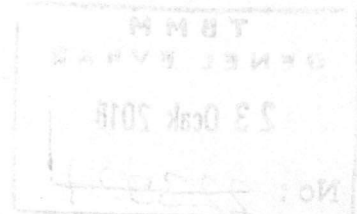
10/2443

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

04.01.2018 tarihinde Yozgat İl Jandarma Komutanlığında zorunlu askerlik görevini ifade ederken şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Kadir Kılınç ile birlikte Şüpheli Ölümler ve Mağdurları Derneği'nden aldığımız son bilgilere göre zorunlu askerlik görevini ifade ederken çatışma dışı nedenlerle yaşamını yitirenlerin sayısı 2301 olmuştur. Çatışma dışı nedenlerle yaşanan şüpheli ölümler ile ilgili adli ve idari sürece ilişkin işlemler gizlilik içinde yürütülmekte ve bu işlemlerin sonucunda ortaya çıkan genel sonuç; ilgili kişi "intihar etmiştir" şeklinde tanımlama yapılarak dosyalar kapatılmaktadır. Ancak aileler ve kamuoyu bu süreçte yürütülen soruşturmalardan ve işlemlerden dolayı çıkan sonuçlardan tatmin olmamaktadırlar. Kurumsal itibarın korunması refleksi ile yürütülen soruşturma, kovuşturma ve cezalandırma süreçlerinin büyük bir çoğunluğu ekseriyetle cezasızlık akıbetine uğramaktadır. Şüpheli asker ölümlerinin sebeplerinin araştırılması, bu konudaki ihmal ve hak ihlallerinin belirlenmesi, haklarının iadesi ile birlikte alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz. 23.01.2018

Adem GEVERİ
Van Milletvekili

GEREKÇENİN ÖZETİ

Yurttaşlarımızın zorunlu askerlik görevlerini ifade ederken karşı karşıya kaldıkları çatışma dışında yaşanan şüpheli ölümler yaşanmaya devam etmektedir. Mağdur aileler, Sivil Toplum Örgütleri, muhalif siyasi partilerin sağlıklı bilgiye ulaşamadıkları ve kendilerine sağlıklı bilgi paylaşımı yapılamadığından çatışma alanı dışındaki asker ölümleri ile ilgili muğlak bir durum söz konusudur.

Bu durum uzun yıllardır Türkiye'nin gündemindeki yerini korumaktadır. Şüpheli asker ölümlerinin yoğun olmasının temel nedeni, Türkiye'de askerliğin zorunlu olarak yapılması ve zorunlu askerlik koşullarının ağır olması ile birlikte Türkiye'nin uzun yıllardan beri çatışma sürecinin içinde olmasıdır.

Şüpheli biçimde gerçekleşen asker ölümlerinin aydınlanmamasının önündeki önemli engellerden birisi cezasızlık sorunudur. Yaşanan ölümler genel olarak "intihar" şeklinde kayıt alınıp olayları genel olarak askeri savcılıklar aracılığıyla soruşturulmaktadır. Askeri savcılıklar tarafından gerçekleştirilen soruşturmaların genellikle takipsizlikle sonuçlanması zorunlu askerlik görevi sırasında yaşanan şüpheli ölümlerinin esas nedenlerinin belirlenmesinin önünde de önemli bir engel teşkil etmektedir.

Şüpheli asker ölümleri aynı zamanda toplumsal ayrılmaya da yol açmaktadır. Şüpheli Ölümler ve Mağdurları Derneği ile yaptığımız görüşmeden anlaşıldığı kadarıyla göre şüpheli ölümlerle karşı karşıya kalan mağdurların çoğunun Kürtlerden ve Alevilerden oluştuğu iddiası kamuoyunca sıkça tartışılmaktadır. Dolayısıyla bu durum eğer cezasız kalmaya devam ederse toplumsal ayrılmaya neden olabilecek bir durum olarak karşımıza çıkacaktır. Bu kadar önemli bir konunun yıllardır göz ardı edilmesi kabul edilir bir durum değildir. Son 10 yıldır çatışma dışı alanlarda ölen askerlerin çatışma alanında ölen askerden fazla olması bu durumun vahametini açık bir şekilde ortaya kaymaktadır.

Kürtlerin zorunlu askerlik yaparken karşılaştıkları zorluklar her zaman tartışma konusu olmuştur. Zaten bu konuda Türkiye'nin kuruluş felsefesinde de ele alındığı tarihsel vesikalardaki yeri mevcuttur. Bu konu ile ilgili en önemli tarihi vesika, Abidin Özmen'in 1930'lu yıllarda hazırladığı "Siyah Rapor"da "Kürtler amele birliğinde askerliğini yapmalı" şeklindeki tespit ve tavsiyedir. Şüpheli asker ölümlerinin sebeplerinin araştırılması, bu konudaki ihmal ve hak ihlallerinin belirlenmesi, haklarının iadesi ile birlikte alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla Meclis Araştırması açılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

GEREKÇE

Bu önemli konu, ideolojik yaklaşımlardan ve siyaset üstü bir şekilde ele alınmalı ve sorununun nedenleri ile birlikte çözümleri de ortaya konmalıdır. Türkiye’de askeri disiplin ortamı oldukça ağırdır ve genç erkeklerin altından kalkabileceği bir durum değildir. Bu nedenle zorunlu askerlik koşullarının iyileştirmesi yapması ve bu konuda vicdani ret kurumunun işletilmesi gerekmektedir. Yurttaşlarımız, zorunlu askerlik sürecinde etnik veya dini kimliğinden, mezhebinden veya siyasi, felsefi görüşünden kaynaklı olarak ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Maalesef etnik ve dini kimliğinden kaynaklı ölümler üzücü bir şekilde gündemimizde kalmaya devam etmektedir. Örneğin terhisine 23 gün kala 24 Nisan 2011 tarihinde Batman Kozluk İlçesi Gümüşörgü Karakolu Er Sevag Şahin Balıkcı’nın, Paskalya Bayramı’nın kutlandığı 24 Nisan günü arkadaşı tarafından öldürülmesi toplum vicdanında ve hafızasında tazeliğini halen korumaktadır.

Çoğu askeri bölgelerde yaşam hakkı ihlallerine sebep olan suçlar, vücut bütünlüğüne yönelik suçlar ve işkence suçları etkili bir şekilde soruşturulmamakta ve kovuşturma konusu yapılmamaktadır. Görüşlerine başvurduğumuz ailelerden edindiğimiz bilgilerden yola çıktığımızda genel olarak otopsi sonuçlarının tatmin edici olmayışı ve soruşturma safhalarının çelişkilerle dolu olması göze çarpmaktadır.

Birçok ölümlerde otopsi sürecinin sağlıklı olmayışı, ailelerin sağlıklı bir bilgiye ulaşamaması, soruşturma ve mahkeme süreçlerinin çok uzun olması, çoğu zaman çelişkili sonuçların ortaya çıkmasının nedeni olarak kurumun itibarının korunması gerekçe gösterilmekte ve bu yönleriyle suçun ve suçlunun örtbas edilmesine dair düşünce desteklenmektedir.

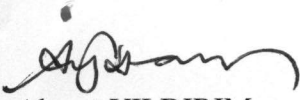
Konu ile ilgili Kasım 2017 Nihat Özcan ile ilgili ortaya çıkan sonuç bu durumu açıkça ortaya koymaktadır. 1994 yılında Hatay’ın Hassa ilçesi Gökhan Suriye Sınır Karakolu’nda askerlik görevini yerine getiren Batmanlı piyade er Nihat Özcan, terhisine iki gün kala, firar ettiği iddiasıyla Suriye topraklarında sırtından vurularak öldürülmüş ve kendisinin firar ederek Suriye’ye kaçtığı ve faili meçhul olarak öldürüldüğü iddia edilmişti. Ancak ailesinin sürdürdüğü hukuk mücadelesi bunun böyle olmadığı gerçeğini ortaya çıkardı. 24 yıl sonra mahkeme kararı ile Nihat Özcan’ın çatışma dışında öldüğüne karar verildi ve kendisine şehit unvanı verildi.

Zorunlu askerlik konusunu tartışırken, Vicdani Ret hakkını mutlaka beraberinde tartışmalıyız. Vicdani Ret konusunu zorunlu askerlikten ayrı bir şekilde düşünmek bu konuyu esas itibarıyla eksik bırakacaktır. Vicdani Ret konusu, Türkiye’de ilk kez 1989 yılında Tayfun Gönül ve Vedat

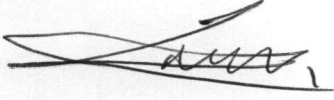
Zencir'in vicdani retlerini açıklamaları ile gündemimize gelmiştir. 2017 yılı sonu verilerine göre 546 yurttaşımız Vicdani Ret Derneği aracılığı ile Vicdani Ret hakkını kullandığını duyurmuştur. 1990'lı yıllardan itibaren Türkiye'nin gündeme sıkça gelmeye devam eden Vicdani reddini açıklayan yurttaşlarımızın para ve hapis cezalarına çarptırılması yoluna gidilmiştir. Bu konudaki uzun tartışma ve yargılanmalar sonrasındaki hukuki süreç Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Osman Murat Ülke davasında 2006 yılı Ocak ayında Türkiye'yi 11bin Euro tazminata mahkûm etmesi ile vicdani ret hakkı bağlamında önemli bir kazanım noktasına evrilmiştir. Ancak Türkiye tazminat ödeme dışında konu ile ilgili bu hakkı tanıyan yasal bir düzenleme yapmamıştır. Bu konuda Avrupa Konseyi üyesi 47 ülke içinde vicdani ret hakkını tanımayan tek ülke Türkiye'dir.

Devlet ve devletin kurumlarını yöneten siyasal iktidar, zorunlu askere alınan genç yurttaşlarımıza karşı bütün yönleriyle sorumludur. Bu nedenle çocuklarını yitiren ailelerin sesini duymalı, Vicdani Ret hakkını kullanmak isteyen yurttaşların taleplerini dikkate alarak bir an önce tedbirler almalı ve bu konuda yasal düzenlemeler yapmalıdır. Bu tedbirlerin başında, nefret söyleminin yasaklanarak nefret suçlarına karşı yaptırımlara dair düzenlenmenin caydırıcı hale getirilmesi, askeri bölgelerde işlenen yaşam hakkı ihlallerine sebep olan suçlar, vücut bütünlüğüne yönelik suçlar ve işkence suçlarının şeffaf bir şekilde soruşturulması gelmektedir. Aynı zamanda yargılamaların yapılması ve askeri disiplin ortamının çağdaş hukuki normlara göre yeniden düzenlenmesi de, bu tedbirler içinde yer almaktadır.

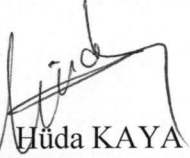
Sonuç itibariyle; zorunlu askerlik sürecinde çatışma alanı dışında yaşanan asker ölümlerinin şeffaf bir şekilde soruşturulmaları ve bu yönlü yargılamalarının çağdaş hukuk normlarına göre yapılması, bu konuda ihmali olan kişi ve kurumların açığa çıkarılması, bu konudaki sorunların bütün yönleriyle tespit edilmesi ve Vicdani Ret hakkı ile ilgili sürecin ayrıntılı bir şekilde ortaya konmasına yönelik tüm hususların araştırılması ve sorunlara çözüm yollarının bulunması için Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.

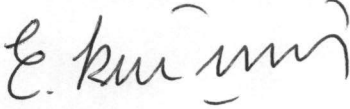
Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

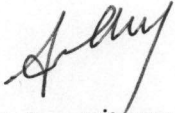
Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

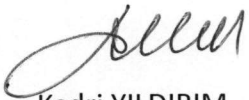
Ertuğrul KÜRKÜ
HDP İzmir Milletvekili

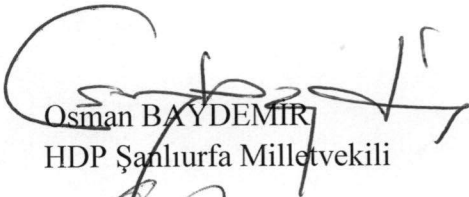
Ayhan BİGEN
HDP Kars Milletvekili

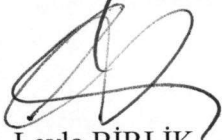
Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

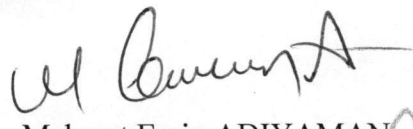
Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

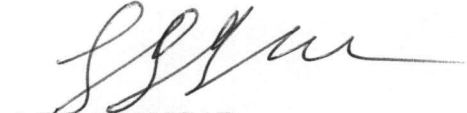

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

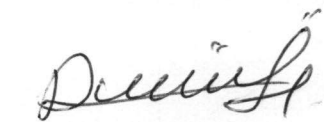

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

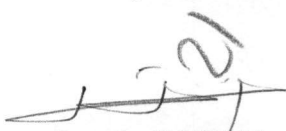
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Aycan IRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili